

Praktikantrappport

Mid Sweden European Office

Region Jämtland Härjedalen och
Västernorrland - en del av EU:s strategi för
Arktis
Arctic Stakeholder Forum processen

Anette Sonnback

2017-12-20

Mid Sweden European Office är Jämtland Härjedalens och Västernorrlands gemensamma representation i Bryssel. Kontoret drivs som ett samarbete mellan Region Jämtland Härjedalen, Landstinget Västernorrland och Kommunförbundet Västernorrland. Representationens uppdrag är att ta tillvara och att påverka de möjligheter till hållbar regional utveckling i Jämtland Härjedalen och Västernorrland som följer av Sveriges medlemskap i EU. Representationen bevakar och påverkar aktuella EU-politikområden av regional betydelse samt informerar och ger råd om EU till regionala aktörer. Verksamhetens närmare inriktning läggs fast av Ägarrådet i årliga verksamhetsdirektiv. Varje vår och höst tar representationen emot en eller två praktikanter. De stödjer verksamheten men har också i uppgift att fördjupa sig inom ett prioriterat område – ett arbete som oftast resulterar i en rapport.

MID SWEDEN EUROPEAN OFFICE

Avenue Palmerston 3, B-1000, Brussels

Tel: +32 2 235 02 31

E-mail: mseo@lvn.se

Hemsida: www.midsweden.se

Sammanfattning

Den 27 april 2016 presenterade kommissionen tillsammans med unionens höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik ett gemensamt meddelande om EU:s Arktispolitik, kallad "en integrerad EU-politik för Arktis". I och med detta introducerades det regionala perspektivet i EU:s strategi för Arktis. Genom meddelandet upprättades i sin tur ett intressentforum, kallat Arctic Stakeholder Forum (ASF), vilket syftade till att konsultera intressenter på nationell, regional och lokal nivå för att få en överblick över regionala investeringsprioriteringar och förslag på förbättringar av EU:s finansieringsprogram. ASF-processen kommer att resultera i en slutrapport, sammanställt av den europeiska kommissionens generaldirektorat GD MARE, där intressenternas prioriteringsområden samlats. Rapporten publiceras troligtvis i slutet på 2017.

Region Jämtland Härjedalen och Västernorrland har varit en del av ASF-processen genom nätverket NSPA (Northern Sparsly Populates Areas) och är därmed inkluderade i EU:s strategi för Arktis. Genom en jämförelse av NSPA:s slutliga inspel i ASF-processen och det rapportutkast som GD MARE sammanställt framgår det att NSPA har haft ett viktigt inflytande i inom ramen för konsultationsprocessen, och därmed även region Jämtland Härjedalen och Västernorrland. ASF-processen har skapat en möjlighet för de regioner som räknas till det europeiska Arktis att belysa de unika utmaningar och möjligheter som råder i EU:s nordligaste regioner. Slutrapporten kommer troligtvis att presenteras i januari 2018 under ett högnivåmöte med Karmenu Vella (EU-kommissionär med ansvar för miljö- och fiskeripolitik) som värd.

GD MARE:s ambition med ASF-rapporten är att resurser ska kunna finnas kvar för Arktis och att de prioriteringar som lyfts i ASF-rapporten ska vara vägledande för EU:s engagemang och satsningar i det europeiska Arktis. Vilken påverkan ASF-rapporten i slutändan kommer att ha återstår att se. Dock kan det ses som positivt att det regionala perspektivet introducerats i EU:s Arktisstrategi och att ASF-processen som föranleddes av kommissionens meddelande skapat en möjlighet för regioner i det europeiska Arktis att lyfta de unika förutsättningarna som där råder. För region Jämtland Härjedalen och Västernorrland kan det därför ses som relevant att vara en del av EU:s integrerade Arktisstrategi.

Innehållsförteckning

Förkortningar.....	5
1. Inledning.....	6
2. Metod och avgränsning	7
3. Bakgrund	8
3.1 Kommissionens meddelande 2016.....	10
3.2. Rådets yttrande.....	12
3.3 Europaparlamentets resolution	13
3.4 EU-institutionernas dokument – slutsats ur ett regionalt perspektiv	14
3.5 Arctic Stakeholder Forum	15
3.5.1 Region Jämtland Härjedalen och Västernorrland i Arctic Stakeholder Forum-processen ...	17
4. Arctis Stakeholder processen – Regionernas påverkan genom NSPA:s inspel.....	19
4.1 NSPA:s inspel.....	20
4.2 ASF-rapportutkast och jämförande analys	24
4.3 Resultat av den jämförande analysen	27
5. EU:s strategi och ASF-rapporten – en relevant politik för regionerna?	28
6. Slutsats	31
Referenser.....	33

Förkortningar

ASF – Arctic Stakeholder Forum

EEAS – European External Action Service

EFNS – Europaforum Norra Sverige

EU – Europeiska Unionen

EP – Europaparlamentet

GD MARE - Generaldirektorat för havsfrågor och fiske

ICT – Information and Communication Technology

ITS - Intelligent transport systems

MSEO – Mid Sweden European Office

NSPA – Northern Sparsley Populated Areas

OECD - Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling

SME – Small and Medium-sized Enterprises

TEN-T – Transeuropeiska Nätverket för Transport

1. Inledning

“A safe, stable, sustainable and prosperous Arctic is important not just for the region itself, but for the European Union (EU) and for the world. The EU has a strategic interest in playing a key role in the Arctic region” (JOIN(2016) 21).

Arktis har under en längre tid varit ett område där EU varit engagerat. Redan 2008 publicerade kommissionen ett meddelande om Arktis (COM(2008) 763) som behandlade områden så som miljö, fiske och geopolitik. Sedan dess har EU fortsatt uttryckt ett intresse för att stärka sitt engagemang i området, och därmed utveckla en EU-politik för Arktis. Kommissionens senaste meddelande angående Arktis publicerades 2016 (JOIN(2016) 21) och lyfte en dimension som tidigare inte funnits med i EU:s Arktisstrategi, nämligen det regionala perspektivet. Det gemensamma meddelandet från 2016, ”En integrerad EU-politik för Arktis”, lyfter tre prioriterade områden; miljöförändringar, hållbar utveckling samt internationellt samarbete. Frågor om klimat och geopolitik har även i EU:s tidigare Arktisstrategier varit framträdande, men genom att lyfta hållbar utveckling introducerades ett perspektiv som pekar på att regioner och dess utveckling är en viktig faktor för ett starkt europeiskt Arktis, vilket kan gynna både regionerna och EU i stort. Med meddelandets andra prioriteringsområde, hållbar utveckling, upprättades ett konsultationsforum kallat Arctic Stakeholder Forum (ASF). Syftet med ASF var att få den Arktiska regionens intressenter att bidra med inspel om investeringsprioriteringar genom EU samt förslag till förbättring av EU:s finansieringsprogram i det europeiska Arktis (JOIN(2016) 21). Region Jämtland Härjedalen och Västernorrland var delaktiga i ASF-processen genom nätverket Northern Sparsely Populated Areas (NSPA)¹ och räknas därmed som en del av det europeiska Arktis. I denna rapport undersöks EU:s Arktisstrategi inom ramen för det regionala perspektivet samt ASF-processen och region Jämtland Härjedalen och Västernorrlands inspel genom NSPA. Rapporten syftar till att belysa den arktiska processen inom EU och vilken eventuell inverkan den kan ha på region Jämtland Härjedalen och Västernorrland.

¹ NSPA - Northern Sparsely Populated Areas-nätverket är ett nära samarbete mellan de fyra nordligaste länen i Sverige, de sju nordligaste och östligaste regionerna i Finland samt tre regioner i norra Norge. Dessa 14 regioner delar liknande förhållanden och utmaningar och arbetar tillsammans för att skapa kunskap om NSPA-nätverket hos EU:s institutioner och påverka EU-politiken.

Viktiga frågor som kommer att lyftas i rapporten är bland annat vilken roll region Jämtland Härjedalens och Västernorrland har i EU:s integrerade Arktisstrategi. Denna rapport kommer att undersöka på vilket sätt det regionala perspektivet lyfts upp av EU:s institutioner inom ramen för Arktispolitiken, hur EU:s Arktisstrategi kan påverka regioner, specifikt region Jämtland Härjedalens och Västernorrland, samt hur regionerna haft möjlighet att påverka vilken riktning EU tar i sin strategi för Arktis. Kan region Västernorrland och Jämtland Härjedalen att gynnas av EU:s integrerade Arktisstrategi, i sådana fall, på vilket sätt? Eller kan det ses som irrelevant för regionerna att räknas till det europeiska Arktis? För att besvara dessa frågor kommer denna rapport att förklara EU:s Arktispolitik och kopplingen till region Jämtland Härjedalen och Västernorrland.

2. Metod och avgränsning

De källor som använts för att sammanställa rapporten är huvudsakligen dokument publicerade av EU:s institutioner och dokument inom ramen för Arctic Stakeholder Forum-processen (ASF), så som remissdokument (handlingsplanen för konsultationsprocessen, bakgrundsdokument om EU:s finansieringsprogram i det europeiska Arktis samt NSPA:s bakgrundsdokument om existerande investeringsprioriteringar inom NSPA), Europaforum Norra Sveriges (EFNS) konsultationsrapport om EU:s Arktisinvesteringar, NSPA:s inspel, mötesanteckningar från ett ASF-möte samt ett utkast till ASF-rapporten. Ett viktigt underlag för NSPA:s inspel har varit den territoriella studien som OECD gjort över NSPA:s regioner. OECD-studien² behandlas dock inte specifikt i denna rapport, men det är viktigt att notera att de rekommendationer som OECD lägger fram i studien har varit en grund för de prioriteringar som lyfts av NSPA. En intervju med Europaparlamentarikern Jens Nilsson har också utförts för rapporten. Jens Nilsson har länge bott i Östersund, Jämtland, och intervjun syftade till att få information om vad en europaparlamentariker från regionen anser om att region Jämtland Härjedalen och Västernorrland omfattas av EU:s Arktisstrategi, hur det kan påverka regionerna och vilka övergripande effekter ASF-processen kan leda till utifrån det regionala perspektivet. Nilssons uttalanden avser bidra med en bredare uppfattning om region Jämtland Härjedalen och Västernorrland roll i EU:s integrerade Arktispolitik.

² OECD publicerade den 13 mars 2017 en studie som genomförts på regionerna inom NSPA. Studien ger rekommendationer med förslag på åtgärder i regionerna men också gentemot nationell nivå i Sverige, Finland och Norge samt hela EU, för att stärka utvecklingen i det nordligaste Europa. Studien hittas på www.midsweden.se under aktuella rapporter.

För att snäva ner rapporten kommer fokus vara att bistå med fakta om Arctic Stakeholder Forum-processen och den rapport som kommer att bli resultatet av konsultationsprocessen. Kommissionens meddelande 2016, ”en integrerad EU-politik för Arktis”, kommer att förklaras i kapitel 3, med fokus på det regionala perspektivet, likaså parlamentet och rådets yttranden gällande meddelandet och dess regionala perspektiv. Vidare följer en redogörelse av ASF-konsultationerna och NSPA:s samt EFNS aktiviteter inom dessa. I kapitel 4 görs en jämförelse mellan NSPA:s slutliga inspel och ASF:s rapportutkast³. Genom detta kommer det att framgå vad NSPA bidragit med för inspel samt hur mycket av NSPA:s prioriteringar som kommit med i rapportutkastet. Slutrapporten för ASF kan komma att vara ett underlag för diskussioner om programförbättring i regionerna inom det europeiska Arktis, vilket gör resultatet av konsultationerna intressant. Slutligen i kapitel 5 lyfts en diskussion om processens möjliga inverkan på region Jämtland Härjedalen och Västernorrland och hur EU:s Arktisstrategi kan vara av relevans för regionerna.

3. Bakgrund

EU har sedan 2008 visat ett intresse för Arktis, då kommissionen publicerade ett meddelande kallat ”The European Union and the Arctic Region” (COM(2008) 763). I meddelandet föreslås strategiska mål och enskilda åtgärder på områden som miljö, fiske och internationell samverkan. Meddelandet syftade till att vara ett första steg mot en arktisk politik för EU (Regeringskansliet 2008/09:FPM127). 2012 utformade kommissionen ett andra meddelande på området Arktis tillsammans med unionens höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik. Det gemensamma meddelandet från 2012 granskar EU:s bidrag till Arktis sedan 2008. Det syftade även till att bereda ”vägen för EU:s framtida engagemang i Arktis så att man gemensamt ska kunna bemöta utmaningarna i att skydda miljön och säkerställa en hållbar utveckling” (JOIN(2012) 19). I meddelandet lyfts bland annat utvecklingsinvesteringar för Arktis som utgjort en del av EU:s regionalstöd och andra samarbetsprogram och överenskommelser. Man tar därmed upp den Arktiska utvecklingen och att den kan gynnas genom att stärka och sammanlänka de olika tillgängliga finansieringsinitiativen (Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, Europeiska fiskerifonden och instrumentet för stöd inför anslutningen) (JOIN(2012) 19). Förutom denna skrivning riktas liten uppmärksamhet mot

³ Slutrapporten för ASF förväntas vara färdigställd den 22:a december. Bevaka www.midsweden.se för publicering av rapporten.

det regionala perspektivet. Mest framträdande i meddelandet är miljöaspekten, geopolitik och ursprungsbefolkningsperspektivet.

Intressant att notera i meddelandet är skrivningen om det Arktiska rådet och EU:s strävan efter observatörsstatus. Det Arktiska rådet bildades 1996 och fokuserade på arktiska klimatärenden. Idag är det ett viktigt forum för klimatfrågor och geopolitiska ärenden i Arktis. Det finns därmed redan en internationell struktur som hanterar Arktiska frågor. EU är i sin tur angeläget om att officiellt ha observatörsstatus i det Arktiska rådet. Detta har varit ett viktig geopolitisk driv då EU positionerat sig angående arktiska frågor. Redan i meddelandet från 2008 (COM(2008) 763) nämndes Arktiska rådet och att kommissionen skulle ansöka om permanent observatörsstatus. Detta beskrivs i meddelandet som ett sätt att öka inflytande i Arktiska rådet, vilket föreslogs i syfte att bidra med ökad multilateral styrning. Kommissionen ansökte den 1 december 2008 om att på EU:s vägnar bli en permanent observatör i Arktiska rådet. I det gemensamma meddelandet från 2012 (JOIN(2012) 19) skrivs det att meddelandet redovisar ”målen för ett ökat EU-engagemang i arktiska frågor. Det ska också ses mot bakgrund av Europeiska kommissionens ansökan om att på EU:s vägnar tilldelas permanent observatörsstatus i Arktiska rådet”. Det är därmed framträdande att EU är angelägen om en sådan status. Under rubriken ”Engagemang” skrivs det även att ”Rollen som observatör skulle hjälpa EU att få djupare förståelse för de frågor som är angelägna för eller som oroar våra partner i Arktis, och därmed lägga en viktig grund för utformningen av EU:s interna politik på området, samtidigt som den skulle utgöra ett komplement till unionens engagemang för Arktis inom Barentsrådet och den nordliga dimensionen” (JOIN(2012) 19). Därefter lyfts 8 sätt på vilka EU skulle kunna bidra genom en sådan status. Denna punkt är därmed en viktig del av EU:s Arktisstrategi.

Den 12:e mars 2014 publicerade Europaparlamentet en resolution över EU:s strategi för Arktis där de efterlyste en koherent strategi för EU:s engagemang i Arktis, med fokus på socio-ekonomiska och miljömässiga frågor. Resolutionen lyfte det regionala perspektivet i större utsträckning än vad som varit synligt i kommissionens två meddelanden. I punkt 26 skrivs även att ”Europaparlamentet betonar den avgörande betydelsen av EU:s regionalpolitik och sammanhållningspolitik för det interregionala och gränsöverskridande samarbetet” (P7_TA(2014)0236). Det regionala perspektivet synliggjordes därmed av en viktig EU-institution inom ramen för EU:s Arktisstrategi, och den 27:e april 2016 presenterade kommissionen och unionens höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik ett nytt

gemensamt meddelande kallat ”En integrerad EU-politik för Arktis” (JOIN(2016) 21) där den regionala dimensionen sågs som ett av tre prioriterade områden. Meddelandet bygger på tidigare meddelanden från 2008 och 2012, men förutom att behandla frågor som i tidigare meddelanden lyfts, så som klimatförändringar och den internationella dimensionen, lyfts i det gemensamma meddelandet från 2016 även hållbar utveckling, ett område som därmed introducerade det regionala perspektivet i EU:s Arktisstrategi.

3.1 Kommissionens meddelande 2016

Det gemensamma meddelandet som presenterades av kommissionen och unionens höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik den 27 april 2016 redogör för en EU-politik som fokuserar på ett fördjupande av internationellt samarbete, på att ta hänsyn till effekterna av klimatförändringar, samt på att bidra med och främja hållbar utveckling i den Europeiska delen av Arktis. Genom meddelandet presenterades därmed en integrerad EU-politik för Arktis. Ett av fokusområdena var nytt inom ramen för EU:s Arktisstrategi, nämligen hållbar utveckling. Genom detta kunde det regionala perspektivet lyftas då kommissionen nu pekade på att det finns regioner inom den europeiska delen av Arktis där människor lever och verkar samt där verksamheter pågår. EU gick därmed ifrån ett snävare Arktisperspektiv som var mer fokuserat på internationella intressen och miljöfrågor. Regionerna upprätthåller förutsättningarna för ett hållbart Arktis och därmed är detta perspektiv viktigt vid utformningen av en EU-politik för Arktis.

Inom ramen för punkt två i kommissionens meddelande, hållbar utveckling inom och runt Arktis, lyfts viktiga punkter inom vilka EU kan främja utvecklingen av regionerna som omfattas av politiken. Hållbar ekonomisk utveckling möter specifika utmaningar i den Arktiska regionen. Den europeiska delen av Arktis har kännetecknen som glesbefolkning, långa avstånd, brist på transportlänkar som vägar och järnvägar, samt kargt klimat. Den Arktiska regionen är även rik på naturresurser, så som mineraler och fisk. Meddelandet tar upp att den europeiska delen av Arktis är viktig för resten av EU då regionen kan främja tillväxtpotentialen i resten av Europa. I samband med detta nämns det att det dock är viktigt att stärka länken till Arktis genom transeuropeiska nätverk, då EU än inte har en komplett trafikförbindelse för nord-syd. Vidare lyfts det att EU kan spela en viktig roll i utformningen av den framtida utvecklingen av den europeiska delen av Arktis, bland annat genom utvecklingen av finansiella instrument. En viktig punkt som tar upp är EU:s sammanhållningspolitik, vilken stödjer investeringar samt

kapacitetsuppbyggnad i området, med fokus på forskning och innovation, konkurrenskraft för SME:s samt skiftet till en koldioxidsnål ekonomi. Vidare nämns EU-program för territoriellt samarbete vilka stödjer projektfinansieringar, bland annat Interreg Nord programmet, Botnia-Atlantica programmet, Baltic Sea region programmet samt Northern Periphery and Arctic programmet. Därmed nämns att EU borde stärka samarbetet, synergierna och komplementariteten mellan programmen och andra finansieringskällor i regionen. Slutligen tas klimatet i den Arktiska region upp som en möjlighet för innovation inom teknologi och tjänster för kallt klimat. Grön ekonomi är ytterligare ett område där möjligheterna kan utvecklas, exempelvis energisystem från flera källor. Energi förväntas vara en sektor med tillväxtpotential, där källor som vindkraft, vattenkraft och geotermisk energi kan inkluderas.

Efter de punkter i meddelandet som tar upp hur EU kan främja utvecklingen i det europeiska Arktis tas fem politiska lösningar upp som svar på nämnda områden, nämligen; stöd för hållbar innovation, Europeiskt Arctic stakeholder forum, investeringar, rymdteknologi, samt säkra och trygga maritima aktiviteter, varav de tre första är av intresse inom ramen för denna rapport.

Inom den första punkten, stöd till hållbar innovation, nämns det att EU ska stödja utvecklingen av innovativa teknologier i Arktis. Horisont 2020 och ESIF programmen bidrar med finansiering inom forskning och innovation. Gällande Horisont 2020 skrivs det att kommissionen avser undersöka hur man kan snabba upp övergången från att ha ett forskningsresultat till att utveckla teknologier och tjänster för kallt klimat med kommersiell potential. InnovFin programmet under Horisont 2020 nämns som ett verktyg som kan ge Arktisrelaterade forsknings- och innovationsprojekt tillträde till marknaden. Slutligen tas det upp att kommissionen kommer att försöka lyfta förhållandena kring arktiska företagsmöjligheter och innovation när strategierna för den digitala inre marknaden implementeras, samt när ramen för den inre marknaden uppgraderas. Detta då en effektiv tillgång till den inre marknaden ofta är en kritisk faktor för att innovationer ska kunna övergå från utvecklingsfasen till marknadsstadiet. Denna punkt är viktig då innovativa företagsmodeller och teknologier är en stor del av företagsverksamheter i det europeiska Arktis. Det står även att kommissionen avser stödja aktiviteter genom ”the European enterprise network” vilken varit viktig för SME:s i Arktis.

Under punkten för ett europeiskt Arctic stakeholder forum erkänns behovet av att arbeta nära med nationella, regionala och lokala myndigheter i det europeiska Arktis. Därmed lyfter meddelandet att kommissionen syftar till att upprätta ett europeiskt Arctic stakeholder forum (arktiskt intressentforum), för att öka samarbete och koordinering mellan EU:s finansieringsprogram. Genom forumet kan nyckelinvesterings- och forskningsprioriteringar för EU-finansiering i regionen identifieras. Arctic stakeholder forum är ett tillfälligt forum som avslutas i slutet på 2017. Därefter går det över till ett årligt forum i syfte att stärka samarbetet mellan intressenter för att förbättra kapacitetsuppbyggnad, internationella projektutvecklingar och medvetenheten om finansieringskällor. Mer om Arctic stakeholder forum nedan, punkt 3.5.

För investeringar nämns Investeringsplanen för Europa; Junckerplanen. I meddelandet står det att denna potentiellt skulle kunna användas för att stödja infrastrukturprojekt i den europeiska delen av Arktis. Genom planen skulle den Europeiska investeringsbanken stödja finansieringsprojekt för förbättrade transportförbindelser samt telekommunikation, projekt för energieffektivitet och utsläppssnål teknologi. Angående transportförbindelser nämns det att Sverige ingår i det transeuropeiska nätverket för transport, TEN-T, som är viktigt då det underlättar investeringar (JOIN(2016) 21).

Det gemensamma meddelandet kan hittas i referenser och länkar nedan.

3.2. Rådets yttrande

Den europeiska unionens råd yttrade sig i ärendet den 20:e juni 2016. I dokumentet som sammanfattar rådets slutsatser (10172/1/16 REV 1) om Arktis tas 12 punkter upp. Rådet välkomnar det gemensamma meddelandet, ”En integrerad EU-politik för Arktis” (JOIN(2016) 21), och belyser vikten av ett säkert, hållbart och framgångsrikt Arktis. Rådets slutsatser belyser att Arktis är en strategiskt viktig region och EU:s engagemang är bland annat viktigt utifrån ett utrikespolitiskt synsätt. Vidare fokuseras det på miljöaspekten, där rådet bland annat välkomnar ambitiösa lösningar för klimatförändringar, med referens till Parisavtalet. Dock pekar även tre punkter i dokumentet på vikten av det regionala perspektivet.

I punkt 7 i dokumentet välkomnar rådet kommissionens insats med att stärka synergier mellan olika finansieringsinstrument genom Arctic Stakeholder Forum, en åtgärd som de erkänner syftar till att stimulera hållbar regional utveckling i Arktis. Vidare pekar punkt 8 på rådets stöd

för forskningsfrihet. Intentionen att behålla en hög finansieringsnivå för Arktisrelaterad forskning under Horisont 2020 välkomnas, tillsammans med upprätthållandet av en balanserad regional finansiering. Slutligen uppmanar rådet kommissionen i punkt 10 att utforska sätt på vilka EU kan bidra med hållbar industriell utveckling samt klimatmotståndskraftig infrastruktur i enlighet med TEN-T politiken. Bidragande faktorer till den socio-ekonomiska utvecklingen och regionens motståndskraftighet framhålls, så som stärkta handels- och företagssamarbeten, hållbar turism och ett dynamiskt ramverk för att etablera och utveckla små- och medelstora företag (SME:s) (10172/1/16 REV 1).

Som kommissionen lyfter rådet också vikten av EU:s observationsstatus i det Arktiska Rådet, vilket vidare visar på den dimensionen inom EU:s strategi för Arktis.

3.3 Europaparlamentets resolution

Den 16 mars 2017 inkom parlamentet med en resolution (P8_TA(2017)0093) över en integrerad EU-politik för Arktis. Europaparlamentet (EP) välkomnar det gemensamma meddelandets tre prioriteringar, nämligen klimatförändringar, hållbar utveckling och internationellt samarbete. EP:s resolution presenterar 66 punkter som behandlar meddelandets prioriterade områden, varav nio punkter tar hänsyn till det regionala perspektivet utifrån kommissionens andra prioriteringsområde, hållbar utveckling.

På området för hållbar utveckling tar resolutionen upp vikten av att tillräckliga medel kontinuerligt anslås för glesbefolkade områden i norr för att dessa ska kunna tackla bestående problem. Betydelsen av den nordliga dimensionens sektorpartnerskap inom områden som miljö, infrastruktur och logistik nämns även. EP välkomnar vidare ASF och betonar behovet av förbättrade synergier mellan befintliga finansieringsinstrument, bland annat för att förhindra möjliga dubbleringar. Turism tas också upp och dess positiva inverkan på ekonomisk verksamhet, vilket i sin tur kan leda till ökade arbetstillfällen inom SME:s och en övergripande positiv utveckling. Vidare understryks vikten av ESI-fonderna för utveckling och främjandet av hållbar tillväxt och arbetstillfällen. Vikten av transport understryks också och betydelsen av en god tillgänglighet till det transeuropeiska transportnätet, där den planerade förlängningen av stomnätsskorridoren Skandinavien-Medelhavet nämns som viktig för att möjliggöra hållbar rörlighet för personer och varor. Forskning är ytterligare en viktig punkt, där EP välkomnar kommissionens åtaganden gällande bibehållandet av finansieringsnivån för den arktiska

forskningen inom Horisont 2020. Parlamentet uppmanar därmed kommissionen att öka EU-finansieringen för arktisk forskning i den fleråriga budgetramen efter 2020 (P8_TA(2017)0093).

Även i Europaparlamentets resolution är det Arktiska rådet och vikten av EU:s observationsstatus synlig.

3.4 EU-institutionernas dokument – slutsats ur ett regionalt perspektiv

Kommissionens meddelande från 2016 introducerade ett positivt framsteg då det regionala perspektivet togs i beaktande inom ramen för EU:s Arktisstrategi. Hållbar utveckling i Arktiska regioner sågs med detta som en prioritering för att främja den europeiska delen av Arktis. Rådslutsatserna kom redan 20:e juni 2016 och togs därmed snabbt. De såg positivt på kommissionens gemensamma meddelande. I och med det har även Sverige som land bejakat frågan genom rådspositionen. Även EP:s resolution såg positivt på meddelandet och dess regionala perspektiv. I och med att rådet och Europaparlamentet gett sitt stöd till kommissionens strategi har den bekräftats och har därmed även en bred förankring inom EU:s institutioner.

För våra regioner är det intressant med tanke på den konsultativa processen som föranleddes genom meddelandet. Både EP och rådet ställde sig positivt till förslaget med en konsultationsprocess och till att samla regionala intressenter för att få kunskap om prioriterade områden ur ett regionalt perspektiv. Genom processen skapades en möjlighet för region Jämtland Härjedalen och Västernorrland att framhäva prioriteringar som sedan kan komma att vägleda användningen av EU-resurser. Därför är det viktigt att EU:s institutioner ställer sig bakom den regionala dimensionen. I och med att det regionala perspektivet förs in på områden som detta får regionerna också ytterligare sammanhang inom vilka de kan synliggöra de speciella förutsättningar som där råder. Ur ett EU-perspektiv är förutsättningarna i NSPA och därmed region Jämtland Härjedalen och Västernorrland unika, med gleshet, långa avstånd samt kargt klimat. Nedan kommer argument att lyftas som pekar på relevansen av EU:s integrerade Arktispolitik för region Jämtland Härjedalen och Västernorrland.

Slutligen kan nämnas att observatörsstatusen i Arktiska rådet är en viktig punkt för EU och betonas därmed inom alla de tre institutionernas dokument.

Rådet och Europaparlamentets yttranden kan hittas under referenser och länkar nedan.

3.5 Arctic Stakeholder Forum

I kommissionens meddelande förklaras behovet av ett starkt samarbete mellan EU och de nationella, regionala och lokala myndigheterna för att effektivisera framtida EU-finansieringsprogram. Därmed förklarades det att kommissionen avser etablera ett temporärt europeiskt intressentforum för Arktis, ”Arctic Stakeholder forum” (ASF), en plattform där intressenter i det europeiska Arktis konsulteras om frågor gällande EU:s finansieringsprogram i syfte att effektivisera koordinering mellan program och därmed främja regional utveckling. Forumet avslutas vid slutet på 2017 då det därefter övergår till ett årligt Arktisforum inom vilket relevanta aktörer kan diskutera och följa upp hur prioriteringarna kunnat genomföras, med mera. Det skrivs att ASF syftar till att föra samman EU-institutioner, medlemsstater, samt regionala och lokala myndigheter för att bidra till att identifiera nyckelinvesteringar och forskningsprioriteringar för EU-medel i regionen. ASF består av de nationella regeringarna från Danmark, Finland, Sverige, Norge, Island och Grönland samt Färöarna. På regional nivå ingår östra och norra Finland, norra och mellersta Norrland i Sverige och Nordnorge. Slutligen ingår även samerådet. Från kommissionen är GD MARE (generaldirektorat för havsfrågor och fiske) samordnande generaldirektorat för konsultationsprocessen på kommissionens initiativ. ASF avsågs alltså vara en plattform inom ramen för konsultationsprocessen där EU-institutioner, medlemsstater och regionala samt lokala myndigheter och aktörer möts för att diskutera hur man på ett bättre sätt kan effektivisera EU:s finansieringsmöjligheter som är relevanta för de Arktiska regionerna, samt hur man kan öka samarbete och koordinering mellan EU:s olika finansieringsprogram (JOIN(2016) 21). Inom konsultationsprocessen valde region Jämtland Härjedalen och Västernorrland att samarbeta med regioner inom ramen för nätverket NSPA (mer om detta nedan, punkt 3.5.1).

Inför konsultationsprocessen som tillkom genom kommissionens meddelande 2016 skickades remissdokument ut vilka syftade till att förklara processen och medföljande konsultationsfrågor. Det första dokumentet var den handlingsplan som syftade till att vägleda processen (Europeiska Unionen (EU) 2016). Som ett förberedande arbete uppmanades intressenterna i handlingsplanens första punkt att förbereda ett bakgrundsdokument för konsultationen vilket skulle identifiera existerande investeringsprioriteringar. Dokumentet

skulle syfta till att bidra med en överblick över investeringsprioriteringar som redan identifierats eller rekommenderats för regionerna inom det europeiska Arktis. Dokumentet kunde även innehålla OECD-rekommendationer. De inkomna dokumenten skulle därefter kompletteras av ett översiktsdokument över existerande EU-finansieringsmöjligheter förberett av GD MARE, vilket var det andra viktiga remissdokumentet. För NSPA innebar det förberedande arbetet att identifiera gemensamma nämnare för regionerna, exempelvis om regionerna planerar att investera i transport.

Den andra punkten i handlingsplanen syftade till konsultationer med regionala och nationella intressenter. Detta innebar att NSPA gavs 6 veckor till att på lokal eller regional nivå konsultera respektive regioners intressenter, som avsågs svara på de konsultationsfrågor som identifieras i handlingsplanen. Konsultationsfrågorna syftades till att svara på hur intressenter inom det europeiska Arktis upplever EU:s finansieringsprogram och finansieringsprioriteringar.

Slutligen skrivs i handlingsplanen att en sammanställning av resultaten från konsultationerna som hållits inom ramen för NSPA samt genom andra intressentaktörer kommer att sammanställas. Var och en av intressenterna uppmanades sammanställa ett eget inspel som skulle skickas till GD MARE. De preliminära resultaten skulle komma att cirkulera på regeringsnivå, för att sedan presenteras under högnivåmötet den 15-16 juni 2017 i Oulu⁴, Finland.

Den sammanställda rapporten med de samlade intressenternas investeringsprioriteringar och förslag till förbättring av EU-finansieringsprogram skulle enligt handlingsplanen vara klar till slutet av 2017, något som var GD MARE:s uppgift (EU 2016). Då slutrapporten inte publicerats under tiden skrivande rapport gjorts kommer utkastet till denna rapport att vara föremål för analys i kapitel 4 nedan, tillsammans med NSPA:s slutliga inspel i processen.

Remissdokumenten kan hittas under referenser och länkar nedan.

⁴ Mer om mötet i Oulu på https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/content/high-level-event-eu-arctic-policy-oulu-15-16-june_en

3.5.1 Region Jämtland Härjedalen och Västernorrland i Arctic Stakeholder Forum-processen

De regioner som kommissionen identifierat skulle ingå i ASF, alltså östra och norra Finland, norra och mellersta Norrland i Sverige samt Nordnorge, hade uttryckt en vilja att samarbeta inom ramen för konsultationsprocessen genom nätverket NSPA (Northern Sparsley Populated Areas). NSPA-nätverket beskrivs som ett nära samarbete mellan de fyra nordligaste länen i Sverige, de sju nordligaste och östligaste regionerna i Finland samt tre regioner i norra Norge. Dessa 14 regioner delar liknande förhållanden och utmaningar och arbetar tillsammans för att skapa kunskap om NSPA-nätverket hos EU:s institutioner och påverka EU-politiken. Region Jämtland Härjedalen och Västernorrland deltog därmed i ASF-processen genom NSPA, som i sin tur tog ansvaret att samla ingående regioners inspel och sammanställa ett gemensamt sådant för ASF-processen. För det förberedande arbetet (vilket beskrivs i kommissionens första punkt i handlingsplanen nämnt ovan) förberedde NSPA ett bakgrundsdocument över gemensamma investeringar som identifierats i de 14 regionerna, samt OECD:s⁵ rekommendationer för NSPA (Northern Sparsley Populated Areas 2017).

Bakgrundsdocumentet som NSPA förberedde syftade till att skapa en överblick över existerande investeringsprioriteringar inom NSPA:s regioner, baserat på existerande regionala utvecklingsplaner och återkopplingar från regionerna. Dokumentet visar även några rekommendationer från OECD:s studie om NSPA. Detta för att ge respondenter till konsultationsfrågorna en förståelse av prioriteringsområden och rekommendationer i området, för att de därmed ska kunna framföra synpunkter på dessa samt ta dem i beaktande då de konsulteras om frågor gällande nuvarande EU-program. Respondenter uppmanades även att fundera på framtida investeringsprioriteringar utifrån de som presenterats som gällande. I bakgrundsdocumentet finns en lista över prioriteringssektorer, så som transport samt forskning och innovation, prioriteringshandlingar, så som fokus på SME:s och utbildning, och slutligen OECD:s rekommendationer av relevans för konsultationsprocessen, så som ökad användning av e-teknologi och en integrerad ansats för planering, investering och underhåll av infrastruktur. NSPA:s bakgrundsdocument kan hittas under referenser och länkar nedan.

Bakgrundsdocumentet var en del av remisspaketet, som sedan presenterades för intressenter i regionerna som skulle komma att konsulteras mellan januari och mars. Man hade i sin tur

⁵ OECD rekommendationer utifrån den territoriella studien om NSPA:s regioner som publicerades den 13 mars 2017

separata konsultationer i Jämtland Härjedalen och Västernorrland, samt i NSPA:s 12 andra regioner. Efter de regionala konsultationerna sammanställdes inspelen för varje region, vilket koordinerades av regionkontoren i Bryssel. Detta diskuterades sedan inom Europaforum Norra Sverige (EFNS)⁶, vilket är de fyra nordligaste länens samarbete för att påverka EU. Konsultationerna gjordes därmed separat i regionerna, men frågorna diskuterades därefter inom EFNS där de svenska regionerna samarbetade för att belysa de svenska regionernas prioriteringsområden. Inom EFNS finns rapportörsgrupper med politiskt valda representanter, samt arbetsgrupper med tjänstemän. Rapportörerna för sammanhållningspolitiken inom EFNS fick huvudansvaret att leda arbetet för konsultationsprocessen inom EFNS, tillsammans med arbetsgruppen för sammanhållningspolitik. Processen förankrades därmed på svensk regional nivå genom EFNS-samarbetet, där NSPA:s föreslagna konsultationsinspel diskuterats. EFNS publicerade därefter en sammanställning av de positioner som de fyra nordligaste regionerna i Sverige visat genom konsultationssvaren och som framgått utav de sammanfattningar som gjorts utav de svenska koordinatörerna på regionkontoren i Bryssel för NSPA inspelet. EFNS sammanställning ger en överblick över hur konsultationsprocessen såg ut i Sverige för intressenter i de fyra nordligaste regionerna. Därmed nämns regionernas identifierade investeringsprioriteringar och en kort utvärdering av EU:s finansieringsprogram med goda resultat och möjliga utmaningar (Europaforum Norra Sverige 2017). EFNS sammanställning kan hittas under referenser och länkar nedan.

Efter att intressenter på den regionala och nationella nivån konsulterats utifrån konsultationsfrågorna i kommissionens handlingsplan sammanställde man inom NSPA ett inspel om investeringsprioriteringar och förslag till förbättring av EU:s finansieringsprogram i NSPA:s regioner (NSPA 2017). Dessa inspel skickades därmed in till GD MARE som hade i uppgift att sammanställa konsultationsinspelen från alla intressenter; NSPA, Island, Danmark, Färöarna, Grönland och samrådet. Som nämnts kommer ASF-processen att resultera i en slutrapport där kommissionen försökt fånga de investeringsprioriteringar och förslag till förbättringar av EU:s finansieringsprogram som lyfts som viktiga av involverade intressenter under konsultationsprocessen. Den 27:e oktober skickade ansvarigt generaldirektorat GD MARE ut ett första utkast till rapport. Efter att rapportutkastet skickats ut till berörda intressenter hölls ett möte den 7:e november 2017 i Bryssel med dessa ASF-intressenter. De

⁶ EFNS syfte är att samordna insatserna från norra Sverige gentemot EU-nivån samt att sprida kunskap om och förankra EU-politiken hos lokala och regionala politiker.

hade då möjlighet att kommentera utkastet och sedan skicka in ändringsförslag i syfte att göra rapporten mer förenlig med intressenternas synpunkter. Under mötet framhöll NSPA att utkastet bidragit med en rättvis presentation av NSPA-regionernas synpunkter. Dock ansåg de att större betoning skulle läggas på vikten av struktur- och investeringsfonden (ESIF) för investeringar i Arktis. Gällande transport fanns behovet att klargöra terminologin i relation till CEF och TEN-T. Det noterades även att Norrbotniabanan inte nämns i den inledande sammanfattningen. Slutligen nämndes det att, gällande ICT och digitalisering borde arbetsmöjligheter och internationell affärsverksamhet betonas.

Efter mötet fanns ett tillfälle att skicka in ändringsförslag, och den 27:e november 2017 kom ett andra utkast till rapport. Efter detta utkast gavs intressenterna ytterligare ett tillfälle att komma med ändringsförslag. GD MARE skickade i sin tur ut ett tredje rapportutkast den 14:e december, där det nämns att slutversionen av ASF-rapporten förhoppningsvis skickas ut den 22:a december. Denna blir därmed resultatet av den konsultationsprocess som upprättades till följd av kommissionens meddelande 2016. GD MARE, ansvarigt generaldirektorat för konsultationsprocessen, har informerat att slutversionen inte kommer att skilja sig i stora drag från det andra och tredje utkastet. Dessa utkast kommer därmed att vara underlag för en del av nedanstående analys i kapitel 4.

4. Arctis Stakeholder processen – Regionernas påverkan genom NSPA:s inspel

Region Jämtland Härjedalen och Västernorrland har som nämnts gjort ett inspel inom ramen för NSPA-nätverket i konsultationsprocessen. Nedan kommer NSPA:s inspel vis-à-vis GD MARE:s rapportutkast att analyseras och jämföras för att skapa en förståelse för den effekt som konsultationerna haft utifrån NSPA:s perspektiv. Detta även för att belysa de prioriteringar som region Jämtland Härjedalen och Västernorrland kommit överens om är viktiga tillsammans med NSPA:s andra regioner. Gemensamt har NSPA lagt fram sex investeringsprioriteringar i sitt förslag till investeringar i Arktis. Vidare har NSPA bidragit med åtta förslag till förbättring av EU:s finansieringsprogram inom NSPA:s regioner. Punkterna som tas upp har inte skrivits utifrån en prioriterad ordning.

4.1 NSPA:s inspel

För NSPA:s inspel organiserade regionerna och regionernas Brysselkontor konsultationer med intressenter mellan januari och mars 2017, vilket nämns ovan, kapitel 3. Intressenter som yttrade sig i ärendet varierade från regionala och lokala administrationer, politiker, företagsrepresentanter, nätverk, föreningar samt forsknings- och innovationsinstitutioner. NSPA slutliga inspelet överlämnades till GD MARE den 7 april 2017.

NSPA har yttrats sig positivt angående ASF-rapportutkasteten som skickats ut under hösten 2017, då mycket av NSPA:s inspel där tas i beaktande. NSPA lyfte i sin position om den Arktiska processen viktiga punkter inom två områden, investeringsprioriteringar och förbättring av EU:s finansieringsprogram. Områden som tas upp som investeringsprioriteringar för NSPA är;

1. Transportinfrastruktur
2. Digital infrastruktur
3. Hälsa och välbefinnande
4. Utbildning och kompetens
5. Innovativt stöd
6. Nyckelindustrier

Varje paragraf i inspelet syftar till att klargöra frågor om vad som ska prioriteras, varför och hur. Nedan förklaras vad varje förslag innehåller. Listan över föreslagna åtgärder kan hittas i NSPA:s inspel under referenser och länkar nedan.

Förslag 1. Transportinfrastruktur. Förslaget pekar på att utvecklingen av transportinfrastruktur kan vara den viktigaste frågan i det europeiska Arktis. Detta lyfts både i kommissionens meddelande och i OECD:s studie om NSPA. Förbättrad transportinfrastruktur skulle möjliggöra för bättre tillgång till Arktiska tjänster och varor, så som mineraler, skog, mat, inom EU:s interna marknad. Vidare möjliggör det för den lokala industrin att utvecklas och för människor att mötas. Detta skulle därmed bredda den lokala arbetsmarknaden, samt minska arbetslöshet och hjälpa företag att få tillgång till behövlig kompetens. NSPA föreslår 11 åtgärder inom området. Bland annat lyfts utveckling av järnvägsnätverket, förlängning av Scandinavian-Mediterranean korridoren och mittstråket (Sundsvall-Trondheim) samt nyttjandet av Northern

dimension Partnership on Transport and Logistics (NDPTL) som en plattform för att vidare identifiera gemensamma intressen i det europeiska Arktis.

Förslag 2. Digital infrastruktur. Detta förslag handlar om att prioritera en strategisk systematisk upptrappning av e-samhällslösningar, vilket är viktigt för glesbefolkade områden och en viktig rekommendation från OECD. Många regioner inom NSPA saknar fortfarande en tillräcklig bredbandsuppkoppling vilket begränsar möjligheter. Genom god uppkoppling, digitalisering och förbättrad bredbandsinfrastruktur kan framsteg ske inom områden för regional utveckling. Det kan öka tillhandahållandet av tjänster som distansutbildningar och e-hälsoteknologi. Det kan även underlätta för bildandet av kluster på avstånd i olika sektorer inom ramen för smart specialisering. Vidare kan det bidra till att teknik som utvecklats och testats i Arktis ökar och förs in på den europeiska marknaden. NSPA föreslår tre åtgärder inom området. Det föreslås bland annat att höghastighetsinternet ska täcka hela regionen och att en telekommunikationskabel borde byggas genom nordostpassagen för att stödja infrastrukturen för datormolntjänster.

Förslag 3. Hälsa och välbefinnande. Inom detta förslag ses en utveckling av fritids- och hälsoaktiviteter som en prioritering för att bidra till invånarnas välmående, och därmed öka incitamentet att leva i regionen. Detta kopplas även till turism, som är beroende av en livlig kultur och attraktiva samhällen. Denna punkt är viktig i glesbefolkade samhällen med kommuners begränsade resurser, då det skapar samhällsliga utmaningar. NSPA föreslår fem åtgärder inom området. Bland annat föreslås möjliggörandet av utvecklingen av e-hälsoteknologier och av utbytet av hälsoarbetare.

Förslag 4. Utbildning och kompetens. Inom detta förslag lyfts OECD:s rekommendation att man inom NSPA kan skapa en gemensam arbetsmarknad samt en tillräcklig forskningsinfrastruktur för att förbättra utbildningsnivån och tackla arbetsmarknadsproblem. Regionerna måste även hantera den bristande överensstämmelsen mellan arbetskraftens färdigheter och arbetsmarknadens behov. I många regioner finns en brist på unga och utbildade människor. Genom prioriterade åtgärder kan regioner främja en kompetens- och kunskapsutveckling samt högre utbildning. NSPA föreslår sju åtgärder inom området. Bland annat föreslås att man kan hitta gemensamma standarder för yrkesutbildningar inom NSPA, att

man ökar den gränsöverskridande mobiliteten för studenter och lärare samt att man stödjer entreprenörskap bland unga.

Förslag 5. Innovationsstöd. Inom förslaget för forskning och innovation lyfts bland annat SME:s i avlägsna områden som ofta är väldigt små, vilka därför behöver bygga upp sin innovations- och tillväxtskapacitet i nära samarbete med andra. Infrastruktur för forskning och provbäddar fungerar som nav för innovation där forskningsorganisationer, SME:s, industri, samt den offentliga sektorn sammanlänkas. Vidare tas det upp att test och demonstrationer i extrema förhållanden är av ökat intresse för att möta arktiska och europeiska utmaningar, så som klimat. NSPA:s regioner är viktiga inom detta område, då de är ledande inom grön teknologi, då de har forskningskompetens, och skulle kunna leverera unika provbäddar för utvecklingen av hållbara lösningar, även på en global nivå. NSPA föreslår fyra åtgärder inom området. Bland annat föreslås det att man bygger strategiska innovationsplatsormar för SME:s och att man drar nytta av den lokala kunskapen som finns inom områden så som teknologi för kallt klimat.

Förslag 6. Nyckelindustrier. Förslaget pekar på att fokus på miljö och klimat ökat, vilket lett till att hållbara inkomstkällor blir allt viktigare. Därmed borde stöd ges till att upptäcka företag. Det är också viktigt att ha ett kunskaps- och teknologiutbyte mellan företagssektorer över gränser. Dessa prioriteringar kan enligt OECD:s rekommendationer främjas genom att NSPA samarbetar genom en gemensam Smart Specialiseringsstrategi. NSPA föreslår åtta industrier där smart specialisering kan appliceras; industrier inom ramverket för bioekonomi och cirkulär ekonomi; turism; ICT; energiindustrin; gruvdrift, mineraler och kemikalier; tjänstesektorn och leverantörsindustrin, med underleverantörer inkluderade; maskinteknologin och industrin; och sök- och räddningsinsatser samt krisberedskap.

I sektion två av NSPA:s inspel berörs EU:s finansieringsprogram. Där redogörs det för hur NSPA:s regioner upplever EU:s finansieringsprogram som är relevanta för det europeiska Arktis. I sektionen bidras det även med åtta förslag till förbättring av EU:s finansieringsprogram inom NSPA:s regioner.

NSPA illustrerar på vilket sätt EU:s finansieringsprogram gynnat regionerna. Programmen har varit väldigt viktiga för att främja utvecklingen inom många områden. Det har underlättat för

gränsöverskridande samarbete och hållbar utveckling för lokala samhällen. Det har även möjliggjort för förbättrad infrastruktur, utveckling av företag, och minskning av arbetslöshet. NSPA lyfter därmed att den regionala utveckling som skett inte hade varit möjlig utan EU-stöd.

De nuvarande programmen har olika investeringsprioriteringar och olika sätt att bemöta liknande utmaningar på. Även om programmen må tyckas vara liknande och överlappande är dem fortsatt relevanta då dem bemöter liknande problem på olika sätt. Dock pekar NSPA på att bättre koordinering mellan programmen är önskvärt.

Vidare i sektionen tas utmaningar med EU:s finansieringsprogram upp. Ett problem är den komplicerade processen som kommer genom medverkan i program, vilket kan tyckas överstiga de potentiella fördelarna med att medverka. Ytterligare en viktig utmaning är att processen för EU:s finansieringsprogram i Arktis, gällande ansökningsförfarande och rapportering, inte är tillräckligt effektiv, då man har olika metoder för förfarandena och då regler ofta är för byråkratiska. Skiljande praxis för programförfaranden är ett problem som måste bemötas. Informationen om program måste även förbättras genom att öka tillgängligheten samt göra informationen enkel att förstå. Därmed föreslår NSPA åtta sätt att förbättra EU:s finansieringsprogram på. Förslagen är följande;

1. Regionernas roll borde öka. För att program ska kunna svara på regionala behov är det viktigt att planeringen av program tar hänsyn till en lokalt baserad ansats.
2. Koordinering borde förbättras. En koordineringsmekanism bör tas i beaktande, som kan koordinera gemensamma projekt riktade mot att lösa gemensamma utmaningar.
3. Reglerna borde vara desamma för alla EU:s finansieringsprogram. Det är viktigt att ha samma regler som omfattar programförfaranden, gällande bland annat tolkningen av regler för statligt stöd.
4. Mindre byråkrati. Processen för program i Arktis borde vara mindre byråkratisk, där exempelvis rapporteringsskyldigheter borde minska eftersom NSPA:s regioner uppvisar god samhällsstyrningsförmåga.
5. Program borde finansiera hela produktutvecklingscykeln. Även projekt på den lägsta teknisknivåskalan borde få tillgång till tillräcklig finansiering.
6. En sektorsövergripande ansats borde stärkas. Sektoröverskridande samarbete borde belysas när utvärderingskriterier för framtida EU-program utformas, vilket innebär att

projekt relaterade till exempelvis utveckling av turism även ska ta hänsyn till områden för infrastruktur.

7. Finansiering borde fås redan från början av projektet. Det är viktigt att finansiering erhålls innan projektstart, då det annars kan vara problematiskt för medverkan av mindre intressenter, exempelvis SME:s.
8. Koordinering med andra finansiella källor. Man kan koordinera investeringar i Arktis på ett bättre sätt, då EU:s finansieringsprogram kompletteras av bland annat det nordiska ministerrådet. För att förbättra koordinering och investeringar borde fokus vara på ett samarbete från EU:s sida med existerande initiativ, så som the Arctic Economic Council.

Sammantaget borde program effektiviseras genom somliga åtgärder, samt borde hänsyn tas till det regionala perspektivet i större utsträckning (NSPA 2017). Mer om NSPA:s sex investeringsprioriteringar och förslag till förbättring av EU:s finansieringsprogram kan hittas i NSPA:s inspel, under referenser och länkar nedan.

4.2 ASF-rapportutkast och jämförande analys

Den slutliga ASF-rapporten förväntas att skickas ut den 22 december 2017, men då kommissionens ansvariga generaldirektorat GD MARE pekat på att det andra och tredje rapportutkastet inte kommer att bearbetas i större utsträckning kommer dessa utkast att användas för den jämförande analysen. Nedan följer en kort redogörelse av viktiga punkter inom ASF-rapportutkasten, samt en jämförelse mellan de investeringsprioriteringar och förslag till förbättring av EU:s finansieringsprogram som tas upp i rapportutkastet och de som nämns inom NSPA:s inspel. Detta syftar till att skapa en bild av vilken påverkan NSPA haft under konsultationsprocessen.

ASF-rapportutkasten tar upp 11 områden inom ramen för investeringsprioriteringar som identifierats i det europeiska Arktis. Dock tas det upp att vissa områden fått mer fokus från regionens intressenter. Genom konsultationsprocessen har det identifierats att intressenterna ser det som viktigt att EU-stöd går till ICT-infrastruktur, bättre transportlänkar och lokal företagsutveckling. Förutom detta listas resterande punkter. Punkterna som tas upp har inte skrivits utifrån en prioriterad ordning.

De punkter som tas upp i rapporten som investeringsprioriteringar är följande;

1. Forskning och innovation
2. Företagsutveckling och smart specialisering
3. Digital infrastruktur
4. Transport
5. Miljön
6. Energi
7. Turism
8. Kultur
9. Sjukvård och sociala tjänster
10. Kompetens och utbildning
11. Integrerad urban utveckling

Nedan kommer punkterna i NSPA:s inspel att jämföras med utfallet i rapporten. Rapportutkastets alla punkter tas i beaktande under analysen, även om de inte omnämns, för att skapa en tydlig bild av vilka ståndpunkter som framgår i rapportutkastet utifrån NSPA:s prioriteringsområden.

1. Transportinfrastruktur. För transport pekar rapporten på att utvecklingen i det europeiska Arktis till stor del är beroende av ett hållbart och effektivt transportnätverk. Gällande detta refererar rapporten både till NSPA:s inspel och OECD-studien. Två huvudprioriteringar inom transportområdet framgick av konsultationerna, och för NSPA:s del är en av dessa synlig i inspelet, nämligen den om investering i den fysiska transportinfrastrukturen. Här inkluderas förlängningen av TEN-T:s stomnätverk, North Sea-Baltic och Scandinavian-Mediterranean till Arktis i norra Sverige och norra Finland och bättre sammankoppling till nationella transportsystem. I rapporten listas specifika projekt som efterlyses av intressenterna. Transportsektionen var föremål för flest ändringsförslag under rapportrevideringarna. I det tredje rapportutkastet har NSPA:s prioriteringsområden dock lyfts inom ramen för järnvägstransport, flygtrafik, sjöfart, vägar, intermodal transport och ITS (intelligent transport systems).

2. Digital infrastruktur. På området för digital infrastruktur ses en stark koppling till NSPA:s inspel. Rapporten nämner vikten av ökad bredbandstäckning, systematisk upptrappning av e-samhällslösningar, god uppkoppling och förbättrad bredbandsinfrastruktur. Detta kan möjliggöra för e-hälsoteknologier, distansutbildningar och erbjudandet av andra tjänster som är viktiga i glesbefolkade områden. Rapporten lyfter att alla intressenter rekommenderat investeringar inom ICT och förbättringar inom digital infrastruktur. En lista är därmed bifogad över förslag på investeringar inom ICT. Två punkter refererar till NSPA:s förslag och alla föreslagna åtgärder som NSPA lyft i sitt inspel tas därmed upp.
3. Hälsa och välbefinnande. Inom ramen för hälsa och välbefinnande lyfter rapporten sjukvård och sociala tjänster. Rapporten refererar till att NSPA lyft det faktum att glesbefolkade samhällen med begränsade kommunala resurser är en utmaningar när det kommer till att möta hälsobehov. Vidare tar rapporten upp alla föreslagna åtgärder på problemet som NSPA pekat på förutom den kulturella aspekten, något som istället nämns under rubriken ”kultur” i rapporten.
4. Utbildning och kompetens. För utbildning och kompetens lyfter rapporten att många intressenter pekat på brist på kompetens i nyckelsektorer, samt på den bristande överensstämmelsen mellan arbetskraftens färdigheter och arbetsmarknadens behov, problem som försvårar tillväxt. Detta är även något som står i OECD:s rapport om NSPA. Rapporten tar nästan upp alla de föreslagna åtgärder som hittas i NSPA:s inspel. De punkter som inte tagits med är integrering av migranter och identifiering av deras kompetens, och marknadsföringen av regionen som attraktiv för kompetenta anställda.
5. Innovationsstöd. Inom forskning och innovation hade många intressenter uttryckt vikten av forskning inom klimatförändring. Ett annat forskningsområde som rapporten identifierat som en investeringsprioritering är hållbar grön teknologi samt teknologier för kallt klimat, vilket även NSPA identifierat. Inom rapporten tas alla punkter på förslag till åtgärder upp som NSPA föreslagit.
6. Nyckelindustrier. Inom ramen för nyckelindustrier lyfts vikten av företagsutveckling och smart specialisering. Förutom satsning på forskning och innovation samt stöd till

SME:s och företagsutveckling nämns även nyckelindustrier som intressenter pekat på som EU-investeringsprioriteringar. Där tas alla industrier upp som NSPA lyft som nyckelindustrier.

I sektion två av rapportutkastet tas EU:s finansieringsprogram upp och vilka punkter intressenterna lyft som viktiga för att förbättra program. Ett huvudproblem som tas upp i rapportutkastet är svårigheten att få relevant information om EU-program, samt svårigheten att hantera de omfattande kraven som följer av en projektansökan. Punkter som tas upp kan även ses i NSPA:s inspel, så som brist på information om EU-program, för byråkratiska processer och vikten av att ha samma regler för alla EU-program. Rapportutkastet tar upp åtta sätt på vilka EU-programmens funktionssätt kan förbättras. De förslag till förbättringar av EU:s finansieringsprogram som fångats i rapportutkastet stämmer överens med det NSPA efterfrågat, då bland annat vikten av en lokalt baserad ansats tas upp, också att koordinering borde förbättras samt att en sektorsövergripande ansats borde stärkas. Alla punkter som föreslås i NSPA:s inspel tas med på något sätt (förutom punkten finansiering av hela produktutvecklingscykeln). Dock läggs olika vikt på dessa punkter och mest framträdande i rapportutkastet är förstärkningen av en sektorövergripande ansats, bättre koordinering mellan projekt och med andra finansiella källor, samt vikten av en lokalt baserad ansats.

4.3 Resultat av den jämförande analysen

Genom denna analys har det framgått att mycket av NSPA:s prioriteringar tagits med i de rapportutkast som producerats av GD MARE. Eftersom rapporten ska spegla alla intressenter och deras prioriteringsområden finns även andra punkter med. Detta visar dock att intressenter fått en viktig plats i konsultationsprocessen, därmed även region Jämtland Härjedalen och Västernorrland genom NSPA. De formuleringar som använts i NSPA:s inspel kan hittas i rapportutkastet. Det refererar även till NSPA:s prioriteringar, samt till OECD-studien om NSPA och rekommendationerna som gjorts genom den. Sammantaget kan det därmed påstås att NSPA kunnat få en viktig plats i konsultationsprocessen och de områden som NSPA samlat pekat på är viktiga att ta hänsyn till inom ramen för EU:s Arktisstrategi har tagits i beaktande. Detta är viktigt om rapporten kommer att användas som ett underlag för framtida insatser i regionerna inom det europeiska Arktis. Nedan följer en diskussion om ASF-rapporten och på vilket sätt den kan komma att påverka region Jämtland Härjedalen och Västernorrland.

5. EU:s strategi och ASF-rapporten – en relevant politik för regionerna?

En viktig punkt i denna rapport har varit att lyfta den plats det regionala perspektivet har fått i EU:s strategi för Arktis och hur denna strategi kan kopplas till region Jämtland Härjedalen och Västernorrland. Som nämnts har det varit centralt utifrån ett regionalt perspektiv att EU i sin Arktisstrategi belyser det faktum att det bor människor i det europeiska Arktis som gynnar tillväxt, företagsamhet och utveckling, med mera. Den regionala utvecklingen främjar ett starkt europeiskt Arktis. Det är därför viktigt att EU integrerat detta perspektiv i den senaste EU-strategin för Arktis från 2016. En fråga som kommit upp i denna rapport är dock vilket roll region Jämtland Härjedalen och Västernorrland har i Arktisprocessen och ASF samt hur relevant detta är för regionerna. Kan regionerna gynnas av att ses som en del av det europeiska Arktis, eller kan effekterna av Arktispolitiken komma att bli ytterst marginella? Nedan kommer argument att lyftas för att svara på frågan om vilken effekt en integrerad EU-Arktisstrategi kan ha inom regionerna. Denna sektion kommer även att lyfta argument för vilken relevans det regionala perspektivet kan komma att få i EU:s integrerade strategi för det europeiska Arktis. Argumenten kommer att utgå från de kapitel som rapporten presenterat ovan, samt en intervju med Europaparlamentarikern Jens Nilsson.

ASF-processen är viktig i den meningen att den samlat intressenter på den regionala och nationella nivån för det norra Europa som tillsammans med kommissionen fått möjlighet att utarbeta den slutrapport som ska lyfta samlade investeringsprioriteringar för det europeiska Arktis, samt dem förslag till förbättringar av EU:s finansieringsprogram inom regionen. Syftet med den slutrapport som troligtvis kommer att publiceras 22 december med sammanställningen av konsultationsinspelen från intressenter i det europeiska Arktis, är att visa på en viljeinriktning som i sin tur ska kunna effektivisera EU:s användning av medel genom de program som är verksamma i det europeiska Arktis (sammanställning av nuvarande program hittas under referenser och länkar nedan). Skälet till att region Jämtland Härjedalen och Västernorrland hoppade på Arktisspåret var att ha inflytande, och det sågs som en del av det samlade arbetet att genom samverkan inom NSPA-nätverken argumentera för fortsatt EU-stöd för regional utveckling i NSPA:s 14 regioner. Att NSPA valde att inkomma med ett gemensamt konsultationssvar utgjorde en grund för att alla de fyra nordligaste regionerna i Sverige var berörda av processen. För region Jämtland Härjedalen och Västernorrland handlade processen mindre om att konsulteras kring EU:s prioriteringar i Arktis, och mer om att konsulteras över

hur man ska nyttja EU:s resurser som går till regionerna. På så sätt är processen relevant för regionerna och dess delaktighet i den genom NSPA. Tillsammans med de andra nordliga regioner inom nätverket NSPA har region Jämtland Härjedalen och Västernorrland kunnat peka på viktiga investeringsprioriteringar, så som investering i digital infrastruktur, transport, utbildning, välmående samt forskning och innovation (vilket redogjorts för ovan, kapitel 4). Förutom i NSPA:s samlade inspel syns även dessa investeringsprioriteringar i EFNS konsultationssammanställning (hittas under referenser och länkar nedan), vilket visar att dessa områden också är förankrade hos intressenter i region Jämtland Härjedalen och Västernorrland. Även OECD har i sin studie om NSPA:s regioner pekat på att dessa områden är viktiga för en främjande av den regionala utvecklingen i ingående regioner. Gällande EU:s finansieringsprogram har NSPA identifierat åtta förslag till förbättringar och nästan alla kan hittas i ASF-rapportutkastet, så som förstärkningen av en sektorövergripande ansats, bättre koordinering och vikten av en lokalt baserad ansats. Som tydliggjorts i kapitel 4 ovan kan man se mycket av NSPA:s inspel i DG MARE:s rapportutkast. Detta visar ytterligare på den tyngd NSPA:s gemensamma inspel haft i processen vilket troligtvis kommer att speglas i slutrapporten, precis som i utkastet. Slutsatsen av detta är att region Jämtland Härjedalen och Västernorrland genom NSPA haft möjlighet att lyfta sina synpunkter inom området för investeringsprioriteringar och EU:s finansieringsprogram. Med tanke på detta har regionerna har en viktig roll i ASF-processen vilket gör EU:s Arktispolitik relevant för regionerna.

Hur stor tyngd som kommer att läggas på det regionala perspektivet inom EU:s Arktispolitik är svårt att säga. Kommissionens meddelande från 2016 har som nämnts tre punkter för en integrerad Arktisstrategi och miljöperspektivet samt geopolitiken kommer att ha huvudfokus inom EU:s Arktispolitik. Dock är det viktigt att kommissionen lyfter regionernas relevans i meddelandets andra punkt, hållbar utveckling. Genom meddelandet har man byggt upp en argumentation från EU:s sida att det är strategiskt för EU att ha starka regioner i sin del av Arktis och att man ur EU:s intresse behöver hållbara samhällen. Även om det regionala perspektivet troligtvis inte kommer att vara framträdande i debatten om Arktis är det därför viktigt att det finns med, då EU på det sättet har en strategi för norra Europa, en strategi som i sin tur ingen annan kan hävda. Detta kan också ses som ett argument för varför det kan vara politiskt strategiskt för region Jämtland Härjedalen och Västernorrland att genom NSPA vara en del av EU:s Arktisprocess.

För denna rapport intervjuades Europaparlamentarikern Jens Nilsson (S&D). Nilsson är ledamot i Europaparlamentets utskott för regional utveckling (EP Regi) samt utskottet för transport och turism (EP Tran). Nilsson flyttade till Östersund, Jämtland, 1978 och var där aktiv i politiken mellan 1997-2009. Han tillträdde som ledamot i Europaparlamentet 2011. Nilsson var rapportör inom EP Regi utskottet för Europaparlamentets yttrande i Arktisfrågan 2016. Därför var det intressant att höra Nilssons syn på Arktisprocessen och dess koppling till region Jämtland Härjedalen och Västernorrland.

Enligt Nilsson handlar det om politisk pragmatism för regionerna att vara engagerade i EU:s Arktispolitik. Nu när EU ska ha en strategi för Arktis är det naturligt att hela Europaforum Norra Sverige är engagerade, också då regionerna kommer att ha indirekt nytta av det. Nilsson lyfte även att samer som ursprungsbefolkning bor i regionerna, vilka är väldigt engagerade i Arktisfrågan. Den punkt som Nilsson såg som viktigast när det kommer till ett engagemang i Arktispolitiken var det faktum att det kan vara ett sätt för regioner att argumentera för sammanhållningspolitiken. Genom regioners delaktighet i politiken kan de hävda att sammanhållningspolitiken behövs för att kunna främja utveckling i regionerna. Därmed kan det ses som positivt för regionerna att inbegripas av EU:s Arktisstrategi. Nilsson lyfte dock även en fara med Arktisspåret som uppstår om regionerna börjar argumentera för en separat budgetlinje för Arktis. Han menade att detta enbart kan skapa problem, då allokeringen till regionerna på så sätt kommer att minska. Istället ska man använda EU:s Arktisstrategi som ett bidragande argument för en stark sammanhållningspolitik.

Den ansats som Nilsson lyfte är även något NSPA:s regioner har reflekterat över och tagit ställning till. Att regionerna ingår i Arktispolitiken och ASF-processen kan ses som ett ytterligare stödben som pekar på regionernas särdrag och relevanta prioriteringsområden utifrån dessa (områden som även OECD i sin studie om NSPA lyft), vilket vidare kan bidra med legitimiteten för att få EU-resurser i regionerna. Regionernas samarbete inom NSPA-nätverket har kunnat nyttjas för att synliggöra de unika förutsättningarna i norr, i syfte att behålla EU:s stöd för regional utveckling inom sammanhållningspolitiken. Arktisstrategin kan alltså ses som ett verktyg för att kunna hävda regionernas särdrag samt de möjligheter och potential som finns och som kan bemöta utmaningar som regionerna möter.

Ytterligare en fråga som kan lyftas angående Arktispolitiken och ASF-processen är vad slutrapporten för ASF kan komma att leda till. GD MARE:s ambition med processen och rapporten är att resurser ska kunna finnas kvar för Arktis och att de prioriteringar som lyfts i rapporten ska vara vägledande för EU:s engagemang och satsningar i det europeiska Arktis. Det är sannolikt att rapporten huvudsakligen kommer att kunna påverka programmen i området, där GD MARE:s ambition är att den bidrar till ett effektivare nyttjande av EU-resurser som går till olika EU-program i norr och att programmen ska få en bättre koordinering. Arctic Forum, som blir den nya årliga plattformen för dessa frågor efter 2018, kommer att vara en plats där detta kommer att kunna diskuteras.

Under intressentmötet i Bryssel den 7:e november talade representanter från DG MARE om presentationen av ASF-rapporten under 2018. De reflekterade över hur denna kan komma att presenteras för beslutsfattare inom och utanför EU-institutionerna. Inom kommissionen skulle en möjlighet vara att organisera ett ASF-högnivåmöte för offentliggörandet av ASF-rapporten, där bland annat kommissionär Karmenu Vella och Corina Cretu skulle kunna komma att medverka. Denna idé välkomnades därmed av intressenterna under mötet, och den 14 december meddelade GD MARE att Vella är intresserad att vara värd för ett sådant möte. Genom att presentera arbetet genom ASF för relevanta tjänstemän och beslutsfattare skulle synligheten för behoven i det europeiska Arktis kunna öka, vilket kan vara viktigt då ramar ska sättas för finansieringsprogram. Offentliggörandet av rapporten blir ett första steg för detta.

Hur slutrapporten kommer att se ut återstår att se, likaså vilken sprängkraft denna kan få inom ramen för det regionala perspektivet inom EU:s Arktispolitik. Viktigt att framhålla är dock ambitionen bakom ASF-processen, vilka punkter som tagits med i ASF-rapporten, samt region Jämtland Härjedalen och Västernorrlands roll i denna process.

6. Slutsats

Denna rapport har syftat till att undersöka EU:s Arktisstrategi från 2016 och hur det regionala perspektivet integrerats i denna strategi. Vidare har region Jämtland Härjedalen och Västernorrlands roll i EU:s Arktisstrategi undersökts. I inledningen, kapitel 1, lyftes relevanta frågor, så som på vilket sätt det regionala perspektivet lyfts upp av EU:s institutioner inom ramen för Arktispolitiken, hur EU:s Arktisstrategi kan påverka regioner, specifikt region Jämtland Härjedalens och Västernorrland, samt hur regionerna haft möjlighet att påverka vilken riktning EU tar i sin strategi för Arktis.

Som nämnt i kapitel 3 introducerades det regionala perspektivet i EU:s Arktisstrategi flera år efter att kommissionens första meddelande om Arktis publicerats. Även om det är tydligt att de ämnen som från början behandlades inom ramen för EU:s Arktispolitiken, alltså miljöfrågor och geopolitik, fortsatt har den största betydelsen är det viktigt att det tredje regionala perspektivet genom punkten hållbar utveckling introducerades med det gemensamma meddelandet från 2016. Det är vidare viktigt att det regionala perspektivet bekräftats av Europaparlamentet och rådet. Då tre viktiga EU-institutioner lyft det regionala perspektivet inom ramen för EU:s Arktisstrategi kan regionerna ges ytterligare legitimitet att peka på de unika förutsättningarna som råder i norr, samt att verka för regionala utvecklingsåtgärder genom EU.

Genom den konsultationsprocess som startade efter meddelandets publicering 2016, alltså ASF-processen, fick regioner möjlighet att påverka den riktning EU tar i sin Arktisstrategi relaterat till europeiska regioner i norr. Genom att samla intressenter och deras inspel gällande investeringsprioriteringar och förslag till förbättringar av EU:s finansieringsprogram kunde intressenter i det europeiska Arktis, så som region Jämtland Härjedalen och Västernorrland genom NSPA, göra sin röst hörd och lyfta viktiga prioriteringar som belysts i regionerna. Som nämnts i kapitel 5 har denna process varit relevant för region Jämtland Härjedalen och Västernorrland, främst då detta varit ett sätt för regionerna att ha inflytande och kunna argumentera för fortsatt EU-stöd för regional utveckling regionerna. Som framgått i kapitel 4 har konsultationsprocessen och GD MARE:s rapportutkast tagit hänsyn till NSPA:s belysta prioriteringsområden. Resultatet av ASF-konsultationerna kan därmed ses som positivt utifrån intressentperspektivet.

Som nämnts återstår det att se vad slutrapporten för ASF kommer att leda till. Dock kan det konstateras att introduceringen av det regionala perspektivet i det gemensamma meddelandet från 2016 och ASF-processen som föranleddes av meddelandet har skapat en möjlighet för regioner i det europeiska Arktis att lyfta de unika förutsättningarna som där råder samt att få ett ökat inflytande för regionala frågor inom EU.

Referenser

Europaforum Norra Sverige (2017). *Smart European Arctic Communities / 2017-05-02. Compilation of stakeholder comments in the four northernmost Swedish regions on EU Arctic priorities. The view in the European Forum Northern Sweden regions on EU Arctic investments. Tillgänglig på:* http://www.northsweden.eu/media/451838/efns%20stakeholder%20consultation%20report%20on%20eu%20investments%20in%20the%20arctic_final.pdf (Hämtad 2017-11-20)

Europaparlamentet (2014). *EU strategy for the Arctic European Parliament resolution of 12 March 2014 on the EU strategy for the Arctic. (2013/2595(RSP)). Tillgänglig på:* <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P7-TA-2014-0236+0+DOC+PDF+V0//EN> (Hämtad 2017-11-03)

Europaparlamentet (2017). *An integrated EU policy for the Arctic. European Parliament resolution of 16 March 2017 on an integrated European Union policy for the Arctic (2016/2228(INI)). Tillgänglig på:* <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2f%2fEP%2f%2fNONSGML%2bTA%2bP8-TA-2017-0093%2b0%2bDOC%2bPDF%2bV0%2f%2fEN> (Hämtad 2017-11-03)

Europeiska kommissionen (2008). *COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL: THE EUROPEAN UNION AND THE ARCTIC REGION. COM(2008) 763 final. Tillgänglig på:* http://eeas.europa.eu/archives/docs/arctic_region/docs/com_08_763_en.pdf (Hämtad 2017-11-03)

Europeiska kommissionen (2012). *JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL Developing a European Union Policy towards the Arctic Region: progress since 2008 and next steps. JOIN(2012) 19 final. Tillgänglig på:* http://eeas.europa.eu/archives/docs/arctic_region/docs/join_2012_19.pdf (Hämtad 2017-11-03)

Europeiska kommissionen (2016). *JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL: An integrated European Union policy for the Arctic. JOIN(2016) 21 final. Tillgänglig på:* http://eeas.europa.eu/archives/docs/arctic_region/docs/160427_joint-communication-an-integrated-european-union-policy-for-the-arctic_en.pdf (Hämtad 2017-11-2)

Europeiska kommissionen (2016). *Arctic Stakeholder Forum - action plan for the consultation process. Tillgänglig på:* http://www.northsweden.eu/media/435236/final_asf%20action%20plan.pdf (Hämtad 2017-11-20)

Europeiska kommissionen (2017). *EUROPEAN ARCTIC STAKEHOLDER FORUM BACKGROUND DOCUMENT: MAPPING OF EU FUNDING PROGRAMMES RELEVANT TO THE ARCTIC REGION 2014-2020. Tillgänglig på:* <http://www.northsweden.eu/media/435239/mapping%20of%20eu%20funding%20programme%20for%20arctic.pdf> (Hämtad 2017-11-21)

Ministerrådet (2016). *Council conclusions on the Arctic Foreign Affairs Council, 20 June 2016*. Tillgänglig på: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10400-2016-INIT/en/pdf> (Hämtad 2017-11-03)

NSPA (2017). *Building strong and smart communities: NSPA proposal for EU investments in the Arctic April 2017*. Tillgänglig på: <http://diariet.regionjh.se/diariet/files/3d8537dc-1810-46f2-8fc0-d088e4cc477b.pdf> (Hämtad 2017-11-03)

NSPA (2017). *Background paper for the consultation on EU investment priorities in the Arctic. Existing priorities for investments in the NSPA regions*. Tillgänglig på: <http://www.northsweden.eu/media/435242/summary%20of%20existing%20investment%20priorities%20in%20the%20nspace.pdf> (Hämtad 2017-11-20)

Regeringskansliet (2009). Meddelande om EU och Arktis. Fakta-PM om EU-förslag 2008/09:FPM127. Tillgänglig på: <http://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/fakta-pm-om-eu-forslag/meddelande-om-eu-och-arktisk-GW06FPM127> (Hämtad 2017-11-03)